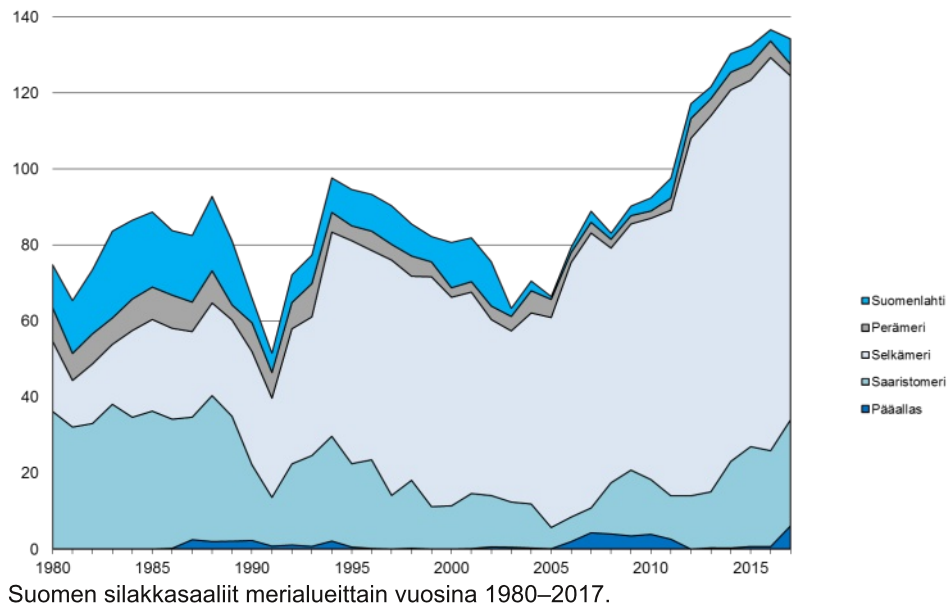

Silakan kalastus

Merkittävimmän kalamme, silakan, tärkein kalastusalue Pohjanlahdella on Selkämeri. Kalastus on keskittynyt isoille troolareille. Lähivuosisikymmeninä silakka pysynee runsaana Selkämerellä, mutta sen kasvu saattaa taantua. Silakan kysyntä etenkin kalajauhotehtaille kasvaneen nykyisestä.

Nykytila

Selkämeri tuottaa vuotuisesta Pohjanlahden silakkasaaliista (70 000–130 000 tonnia) 95 % ja Suomen koko silakkasaaliista 75 %. Saalis saadaan lähes kokonaan trooleilla ja muutama prosentti silakkarysillä. Kaksi kolmasosaa silakkasaaliista tuodaan troolareilta kotimaisiin satamiin ja loput Ruotsiin tai Viroon. Saalis käytetään lähinnä eläinten rehuksi, vain 15 % päättyy ihmisravinnoksi. Kalakanta-arvioita seurailevat alueelliset ja kansalliset kalastuskiintiöt määrittävät enimmäissaaliit. Selkämeren saaliit ovat viime vuosikymmeninä kasvaneet, minkä taustalla on ainakin ilmaston lämpeneminen ja veden ravinteisuuden kasvu. Kasvatettu lohi ja kirjolohi ovat vallanneet markkinoita ja vähentäneet silakan kysyntää ruokakalana. Ruoaksi kalastettu silakka päättyy pääosin itäisen Euroopan markkinoille. Ennen vientikieltoa päävientimaa oli Venäjä. Ensimmäinen suomalainen kalajauhotehdas perustettiin 2016. Se käsittelee vuosittain 30 000–40 000 tonnia silakkaa.

Tulevaisuus

Lämpeneminen lisää suurten vuosiluokkien todennäköisyyttä. Lievä rehevöityminen voisi edelleen lisätä silakan määrää, mutta kutupaikkojen heikentyminen saattaa johtaa koko kannan taantumiseen. Ravinteisuuden väheneminen vastaavasti pienentäisi silakkamäärää. Suolaisuuden vaikutus on epävarmempaa. 2000-luvulla suolapitoisuuden ollessa erityisen pieni, oli silakan kasvu tavanomaista heikompaa. Silakan kasvuun vaikuttavat eläinplanktonin ja pohjaeläinten määrä, jotka riippuvat veden suola- ja happipitoisuudesta. Suolapitoisuus vaikuttaa myös merivettä suosivan silakan fysiologiaan. Silakkakannan tiheys vaikuttaa yksilökasvuun ravintokilpailun ja myös mahdollisen kannibalismin myötä. Perämeren suolapitoisuuden pieneneminen hyödyttää suolaa heikosti sietävää muikkua. Muikun voikin olettaa runsastuvan, samalla kuin silakkakanta taantuu.

2017 käyttöön otetut yrityskohtaiset kalastuskiintiöt auttavat kalastajia suunnittelemaan vuoden kalastuksensa aiempaa paremmin. Silakan markkinoiden vaihtelu jatkuu. Elintarvikkeiden vientikiellon Venäjälle jatkuessa vientimarkkinoiden kehitys Itä-Euroopassa jatkuu. Silakan kysyntä kalajauhotehtaiden raaka-aineeksi voi kasvaa.

Jari Raitaniemi, Jari Setälä (Luke)